

LUTKIE, Wouter ('s Hertogenbosch 23 februari 1887 – Nuland 21 januari 1968).

Was de zoon van een importeur van overzeese run-
derhuiden. Lutkie studeerde aan de Nijmeegse
handelsschool, doch moest wegens ziekte van zijn
vader deze studie afbreken en in de familiezaak ko-
men werken. Veelal in zijn vrije tijd studeerde hij
privatim humaniora en wijsbegeerte. In 1909 kwam
hij in Frankrijk in aanraking met een aantal vurig-
idealistische democraten, die op de jonge Lutkie
een grote, doch naar zou blijken niet blijvende in-
vloed zouden uitoefenen. In deze periode kwam hij
tot duidelijke progressieve en sociale opvattingen
en tot zijn francofiële houding, die hij niet zou ver-
liezen. Ondertussen was hij voor priester gaan stu-
deren, achtereenvolgens te Sint-Michielsgestel en
Haaren, en werd in 1919 als zodanig gewijd. Door
zijn francofiële inslag en uiteraard ook door zijn
studie was hij onder meer in aanraking gekomen
met werken van de Franse theoloog Léon Bloy.
Deze vonden bij Lutkie gretig ingang.

Dat Lutkie ervoor openstond vindt zijn oorzaak in
het feit dat hij in deze periode op zoek was naar een
nieuwe beweging, een synthese als het ware van

nieuwe maatschappelijke inzichten, zoals verwoord in de encycliek *Rerum Novarum* (1891), en in de antidemocratische opvattingen van Bloy. Het fascisme bleek voor Lutkie de uitkomst.

Dat fascisme bleek echter onverenigbaar met zijn betrekking van kapelaan en reeds in 1922 werd hij uit de zielzorg geplaatst. Hij manifesteerde zich als een vurig aanhanger van Mussolini, die hij meerdere malen zou bezoeken, en als een spreekbuis voor vooral het Nederlandse fascisme. Zijn opvattingen publiceerte hij in het door hem geredigeerde tijdschrift *Aristo*-, waar regelmatig Vlamingen in publiceerden. Lutkie steunde de Vlaamse emancipatiestrijd en zag de provincie Noord-Brabant als een soort brug tussen Holland en Vlaanderen, zoals hij schreef in "Vlaanderen-Holland-Brabant" (*Aristo*-, 1930). Door zijn francofiële houding had hij veel meer sympathie voor de Bourgondische idee van Joris van Severen dan voor de Groot-Nederlandse opvattingen van onder meer Arnold Meijer. Tegen het nationaal-socialisme heeft Lutkie zich altijd verzet. Of dit kwam door een ware afkeer hiervan of door zijn francofiële uitgangspunt, dat een Germaanse ideologie uitsloot, is niet geheel duidelijk. Ook de vraag, na 1945 met name gesteld, of Lutkie door zijn optreden 'vuile handen' zou hebben gemaakt, is nog niet afdoende beantwoord.

WERKEN: Artikelen in *Aristo*-; - *De weelde*, z.j.; - *Wereld-taal*, 1909; - *Nooddrift en liefdedrang*, 1920; - *Christen-synthese*, 1921; - *Dokter Moller*, 1921; - *Esperanto*, 1921; - *Herleving*, 1923; - met V. Cleerdin, *Richard Kralik*, 1926; - *Leekenreligio*, 1927; - *Van Toorop naar Mussolini*, 1928; - *Dwazen*, 1931; - *Italië dat mijn hart heeft*. *Gesprekken met Mussolini*, 1934; - 'Het derde stadium' en 'De partijen en de Nieuwe Orde, in F.C. Gerretson, *Charter van het Nederlandsche Volksfascisme*, 1934; - *Van boven af*, 1935; - *Brood en woord*, 1937; - *Onze rol spelen...*, 1963.

LITERATUUR: H. van Lieshout, *Onze onevenwichtige jongeren*, 1934; - L.J. Rogier, *Katholieke herleving*, 1956; - W. Zaal, *De herstellende*, 1966; - A.A. de Jonge, *Crisis en critiek der democratie*, 1968; - L.M.H. Joosten, *Katholieken en fascisme*, 1982²; - G.R. Zondergeld, *Een kleine troep vervuld van haat. Arnold Meijer en het Nationaal Front*, 1986.

FRANK VAN BERNE